

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ У РОБОТІ ПЕРЕКЛАДАЧА ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Наукову роботу присвячено виявленню особливостей застосування комп'ютерних програм при перекладі технічних текстів. Окреслено переваги та недоліки машинного перекладу з якими може зіткнутися перекладач.

Ключові слова: машинний переклад, CAT-інструменти, постредагування, технічні тексти

This article is focused on revealing the peculiarities of using computer programs in the translation of technical texts. The advantages and disadvantages of machine translation that a translator may encounter are indicated..

Key words: machine translation, CAT tools, post-editing, technical texts

Останнім часом завдяки технічному прогресу вагомим змін зазнав процес роботи перекладача, а саме застосування ним допоміжних інструментів під час роботи. На сьогоднішній день діяльність перекладача технічних текстів вимагає від спеціалістів високий рівень компетентності та вагоме розуміння сфери в якій виконується переклад. Варто зауважити, що до ряду професійних навичок кваліфікованого технічного перекладача увійшло вміння працювати з різноманітними типами файлів, документів, матеріалів, знати як вправно застосовувати варіацію допоміжних комп'ютерних програм, наприклад таких як: Wordfast, Grammarly, SmartCAT, Déjà Vu, memoQ, та інші. Такі програми відносяться до фахового програмного забезпечення, а саме Computer Assisted Translation, в скороченому варіанті CAT-інструменти.

Мета цієї публікації полягає у комплексному аналізі та обґрунтуванні функціоналу комп'ютерних програм та їх переваги й недоліки під час роботи з технічними текстами.

Завдяки постійному розвитку сфера машинного перекладу зробила великий крок і тому на сьогоднішній день потенціал комп'ютерних програм для перекладачів перейшов до більш потужного функціоналу. Важко сказати що галузь машинного перекладу є детально дослідженою, але над розглядом усіх можливих аспектів продовжують працювати такі вчені, як: Т.М. Корольова, А.С. Ольховська, І.Ф. Шилінська, Л.С. Івашкевич, В.Д. Ігнатенко.

Використання таких програм є дуже ефективним під час роботи над перекладами технічних текстів. Це зумовлено характеристиками матеріалів такого стилю, а саме високим відсотком термінологічної забарвленості, відсутністю емоційності, логічністю, точністю та чіткими умовами до структури написання. Головна мета перекладу технічних текстів полягає у повноцінному розкритті змісту та матеріалу, що надається в оригінальному тексті.

Наразі вони застосовуються не лише для прискорення виконання перекладів текстів великого об'єму, результати їх роботи помітно покращились й з урахуванням вимог якості. Проте всі тексти, що були перекладені за допомогою комп'ютера, підлягають пильній перевірці перекладачем. Навіть при роботі з близькоспорідними мовами машина може робити помилки від граматичних до змістовних.

Варто наголосити, що постредагування відіграє важливу роль при роботі з технічними текстами. Спеціаліст повинен знати особливості змісту та теми оригінального тексту. Перекладачу слід приділяти значну увагу до вузькогалузевих термінів, акронімів, будь-яких скорочень, символів, та що саме вони позначають, при необхідності застосовувати змістовну адаптацію [3, с. 77].

Популярність таких програм серед сучасних спеціалістів в сфері перекладу може бути зумовлена рядом вагомим переваг, а саме:

- прискорення темпу перекладу отриманого матеріалу;
- можливість зберігання в базі даних вже виконаних перекладів;
- зручний інтерфейс для постредагування завдяки якому перекладач може одночасно бачити сегмент тексту оригіналу та перекладу;
- забезпечення використання коректного та однакового значення терміну, завдяки термінологічній базі перекладача;
- універсальність та надання можливості працювати з різними форматами комп'ютерних файлів;
- автоматичне оформлення отриманого тексту у формат оригінального матеріалу;
- зниження вартості виконання перекладу для замовника.
- Однак, у роботі з такими програми зустрічається і низка недоліків з якими може зіткнутися перекладач при роботі, зокрема:
- обмеженість кількості мов з якими можна працювати над перекладом;
- в арсеналі перекладача вже має бути створена база даних завдяки якій комп'ютерна програма зможе виконати переклад;
- кінцевий варіант завжди потребує перевірки людиною заради уникнення можливих помилок;
- відсутність української мови в інтерфейсах деяких програм;
- більша кількість програм є платними;
- слабкий рівень ефективності при роботі з текстами в яких низький рівень повторюваності або термінологічної забарвленості.

Необхідно також зазначити, що взаємодію перекладача з комп'ютерними програмами при виконанні перекладу можна розділити на дві форми, а саме: частковий машинний переклад та систему розподілу завдань. Під першою формою розуміють виконання перекладу, при якому перекладач застосовує допоміжні програми лише в якості словників. У випадку з другою формою спеціаліст може надати завдання комп'ютеру перекладати фрази, які відповідають певним параметрам, іншу частину тексту необхідно буде перекласти спеціалісту власноруч [1, с. 463].

Отже, варто зауважити, що під час застосування допоміжних комп'ютерних програм при виконанні перекладів спеціаліст може зіткнутися з корисними перевагами однак й з певними недоліками. Однак на сьогоднішній день у спеціалістів з перекладознавства є великий вибір допоміжних комп'ютерних програм, і кожен може підібрати для себе програму з якою працювати буде найкомфортніше.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Братусь Т. В., Купріянов Є. В., Юрченко О. М. Сегментація тексту перекладу за словосполученнями у computer-aided translation системах. *Наукове видання "Мова і культура"*. Київ, 2018. Випуск 21 Том II (191). С. 463–467.
2. Івашкевич Л. С. Потенціал опанування САТ-інструментів у системі підготовки сучасних перекладачів. *Молодий вчений*. Київ, 2019. № 2 (2). С. 469–473.
3. Ольховська А. С. САТ-програми у структурі навчання майбутніх перекладачів. *Збірник наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Серія: Педагогічні науки*. Харків: 2015. № 63. С. 75–81.
4. Lynne B. Computer- Aided Translation Technology: A Practical Introduction. University of Ottawa Press, 2002. С. 184–185.

Рекомендує до друку науковий керівник професорка Цапів А.О.